

GOVORI I POZDRAVI NA SVEČANOM OTVARANJU

55. Teološko-pastoralnog tjedna 27. siječnja 2015.

KARDINAL JOSIP BOZANIĆ

Nadbiskup zagrebački i metropolit, veliki kancelar Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Radostan sam što smo ponovno zajedno na ovom zagrebačkom tradicionalnom skupu Crkve u hrvatskom narodu, na 55. Teološko-pastoralnom tjednu, koji se, u Godini posvećenog života i u godinama biskupskih sinoda o obitelji, održava na temu »Brak i obitelj u proturječju sa suvremenim društvom«.

Zahvalni smo našem Katoličkome bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu za organizaciju, kao i našem Međubiskupijskom sjemeništu koje udomljuje Teološko-pastoralni tjedan. Kao zagrebački nadbiskup i veliki kancelar našega Fakulteta srdačno pozdravljam nazočne biskupe, prezbitere, đakone, redovnike i redovnice kao i vjernike laike, te sve ugledne goste koji su ovamo došli iz cijele Hrvatske, iz Bosne i Hercegovine, Srbije, posebno iz Srijema i Bačke, te Crne Gore, osobito iz Boke kotorske, kao i iz drugih europskih zemalja. Svima želim ugodan boravak u Zagrebu i blagoslovljeno sudjelovanje na Tjednu.

Posebno pozdravljam kardinala Vinka Puljića, nadbiskupa i metropolita vrhbosanskoga, mons. Alessandra D'Errica, apostolskog nuncija u Republici Hrvatskoj, mons. Želimira Puljića, predsjednika Hrvatske biskupske konferencije, mons. Franju Komaricu, predsjednika Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine, sve nazočne nadbiskupe i biskupe, a osobito prošle subote imenovanog krčkog biskupa mons. Ivicu Petanjka te mu i u ovoj prigodi ponovno čestitam.

Radosna srca pozdravljam redovničke poglavare i poglavarice, kao i predstavnike sestrijskih Crkava, kršćanskih zajednica i drugih religija.

Radost mi je pozdraviti među nama veleučenog gospodina rektora Sveučilišta u Zagrebu prof. dr. sc. Damira Borasa, zatim veleučenog rektora Hrvatskoga katoličkog sveučilišta prof. dr. sc. Željka Tanjića, kao i sve uvažene predstavnike znanstvenih i kulturnih ustanova te cijenjene predstavnike državnih i gradskih vlasti, posebno dr. sc. Sandru Švaljek, zamjenicu gradonačelnika.

Ovogodišnji Teološko-pastoralni tjedan stavlja pred nas razmišljanja na temu: »Brak i obitelj u proturječju sa suvremenim društvom«. Time se uključujemo u nastojanja opće Crkve, koja dvije biskupske sinode posvećuje braku i obitelji. U listopadu prošle godine održana je u Rimu Treća izvanredna biskupska sinoda na temu: »Pastoralni izazovi glede obitelji u kontekstu evangelizacije«, a ove će se godine, opet u listopadu, održati Četrnaesto opće redovito zasjedanje Biskupske sinode na temu: »Poziv i poslanje obitelji u Crkvi i suvremenom svijetu«. Ta će se sinoda održati o pedesetoj obljetnici završetka Drugoga vatikanskog koncila. Papa Franjo je već imenovao delegirane predsjednike, glavnog relatora i posebnog tajnika sinodskog zasjedanja; zapravo, kako bi se nastavio kontinuitet u radu Sinode o obitelji, Papa je potvrdio izabrane iz prošlogodišnjeg zasjedanja.

Naša domovinska Crkva organizira ove godine Drugi nacionalni susret hrvatskih katoličkih obitelji koji će se održati 19. travnja u Svetištu Majke Božje Trsatske u Rijeci na temu: »Obitelj nositeljica života i nada budućnosti Hrvatske«. Prilika je to da obnovimo i poruke pape Benedikta XVI. hrvatskim vjernicima prigodom pohoda Hrvatskoj u lipnju 2011. godine, u povodu Prvoga nacionalnog susreta hrvatskih katoličkih obitelji.

Obitelj je u naše vrijeme pogođena dubokim promjenama društva i kulture. Brojne obitelji svakodnevno se susreću s raznim izazovima i opasnostima. Mnoge obitelji, unatoč tim izazovima, ostale su vjerne temeljnim obiteljskim vrijednostima. Druge su zapale u probleme, nesigurnost i sumnju glede smisla i istine o bračnom i obiteljskom životu. Suvremena obitelj prolazi kroz duboku kulturnu krizu koja na različite načine potiče stilove života koji iskrivljavaju istinske obiteljske veze i vrijednote.

Usprkos krizi koja neumoljivo zahvaća suvremeni svijet na svim područjima života te usprkos mnogim teškoćama i nesnalaženjima koja se primjećuju u suvremenom braku i obitelji, želja za obitelji i za obiteljskim vrijednostima i dalje živi, posebno među mladima.

Predstavljajući obitelj kao živuću stvarnost Crkve i društva, papa Franjo kaže: »Obitelj je zajednica koja pruža pomoć, slavi život i plodna je. Kad to shvatimo, opet ćemo moći vidjeti obitelj kao veliko bogatstvo, a ne problem ili ustanovu u krizi... Najljepša obitelj – gledana kao protagonist, a ne problem – jest ona koja zna prenositi, polazeći od svjedočanstva, ljepotu i bogatstvo odnosa između muškarca i žene te između roditelja i djece« (Papina poruka za 49. svjetski dan društvenih komunikacija, 2015.).

Braćo i sestre, dragi prijatelji, došli smo ovamo s radostima i nastojanjima, s pitanjima i problemima svojega pastoralnog rada promišljati kako

pomoći obiteljima da kroče putem evanđelja i žive po uzoru na Svetu Nazaretsku obitelj. Istina, bračna je vjernost u ovom sekulariziranom društvu izložena velikim kušnjama zbog individualizma, slabljenja vjere i užurbanog načina života. Ali mi imamo tolike svijetle primjere bračnog i obiteljskog zajedništva u kojem se vrjednuje susret, komunikacija, povjerenje, molitva, međusobno uvažavanje i otvorenost životu.

Podržimo stoga naše obitelji, potičimo ih da prenose poruku života i zajedništva, neka budu oslonac onima koji posrću na putu te na taj način izgrađuju i samu Crkvu, koja je sigurno uporište svakoj obitelji. Obitelj treba biti *škola opraštanja*, uzajamnog prihvaćanja i suradnje, gdje ljubav roditelja potiče djecu na otvorenost i povjerenje, a privrženost djece na velikodušnost i zalaganje roditelja. Neka u našim obiteljima nestane psovke, ogovaranja, klevetanja, a zavlada blagoslov, kako bismo se mogli radovati s radosnima i plakati sa zaplakanima, biti istomišljenici među sobom (usp. Rim 12,14-21), s vjerom da je dobro uvijek moguće.

Dragi sudionici našeg Tjedna, neka nam promišljanja kojima ćemo se baviti narednih dana budu poticaj da se otvorimo djelovanju Duha Svetoga, svjesni da je čitava Crkva pozvana bdjeti nad obitelji kao nad dragocjenim blagom za nju samu i za čitavo čovječanstvo. Zahvalni Bogu za bogatu prošlost, gradimo strpljivo i s pouzdanjem svoju budućnost.

Sa željom da ovaj znanstveni i pastoralni skup urodi duhovnim plodovima za naše obitelji i sav hrvatski narod, zahvaljujem predavačima i svima koji će svojim doprinosom omogućiti odvijanje 55. Teološko-pastoralnog tjedna u Zagrebu.

Svima želim obilje Božjeg blagoslova!

MONS. ALESSANDRO D'ERRICO

Apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj

Drago mi je da mogu sudjelovati na ovom uvodnom zasjedanju, koje svečano otvara 55. Teološko-pastoralni tjedan koji organizira Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Čast mi je svima prenijeti posebni blagoslov pape Franje, koji je na prvom mjestu upućen velikom kancelaru, kardinalu Josipu Bozaniću i dekanu don Tončiju Matuliću.

Tema ovoga Teološko-pastoralnog tjedna, »Brak i obitelj u proturječju sa suvremenim društvom«, na poseban način je važna jer se uklapa u kontekst crkvenog razmišljanja na koje potiče papa Franjo, i u pripravu za redo-

vitu skupštinu Sinode biskupa, koja će se održati u Vatikanu, u listopadu ove godine. Želio bih podijeliti s Vama svoju radost zbog izbora ove teme, koja svjedoči još jednom o vezama zajedništva Crkve Božje u Hrvatskoj sa Svetom Stolicom i o dinamizmu teološko-pastoralnog razmišljanja ovoga Fakulteta.

Rado napominjem također da mi se čini da je ova tema vrlo aktualna zbog pastoralnih izazova s kojima se trebamo suočavati u okviru dubokih preobrazbi koje su se dogodile prošlih godina i također zbog novih vidika koji su se otvorili nakon pune integracije Hrvatske u Europsku uniju. Pun sam povjerenja da će razmišljanja koja će iznijeti vrsni stručnjaci tijekom ovoga Teološko-pastoralnog tjedna, dati svoj doprinos još većoj odgovornosti različitih sastavnica Božjeg naroda, u ovom novom razdoblju evangelizacije koju živimo i na koju gledamo s velikom nadom.

Želim vam i molim da iz ovoga Teološko-pastoralnog tjedna proizađu mnogi dobri plodovi za Crkvu u Hrvatskoj, i za zajednice izvan Hrvatske koje imaju ovdje svoje predstavnike.

MONS. FRANJO KOMARICA

Biskup banjolučki, predsjednik Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine

Uvaženi gospodine dekane, prof. Matuliću,
draga braćo u biskupskoj i svećeničkoj ministerijalnoj službi,
cijenjeni sudionici ovoga tradicionalnog znanstvenog skupa!

Zahvaljujem organizatoru za udijeljenu mi čast – pozdraviti u ime Biskupske konferencije BiH sve vas, okupljene na ovogodišnjem 55. Teološko-pastoralnom tjednu. Ujedno mu izražavam zahvalnost što je odlučio ponuditi našim najodgovornijim pastoralnim radnicima temeljite i svestrane informacije i službeni nauk Katoličke crkve, s obzirom na aktualne bremenite i slojevite izazove, potrebe, šanse i zadaće braka i obitelji u Crkvi i u suvremenom društvu.

Kao jedan od sudionika Izvanredne sinode biskupa u listopadu prošle (2014.) godine, koja je raspravljala o *Pastoralnim izazovima vezanim uz obitelj u kontekstu evangelizacije*, čuo sam izvješća o dramatičnoj ugroženosti institucije braka i obitelji – a time i same ljudske vrste – osobito u nekim materijalno najbogatijim zemljama svijeta. Moglo bi se reći da su danas »oči« s mnogih strana zemaljske kugle uprte u vodstvo i učiteljstvo Katoličke crkve očekujući od njega jasne, konstruktivne i zadovoljavajuće odgovore na aktualne probleme i

konkretne situacije braka i obitelji. Držim umjesnim citirati barem jednu od 62 točke završnog dokumenta Sinode (*Relatio Synodi*) – 37., koja glasi: »U više je navrata istaknuta potreba korjenite obnove čitave pastoralne prakse u perspektivi evanđelja obitelji, nadilazeći individualističke poglede koji ovu još uvijek karakteriziraju. Zato se opetovano inzistiralo na nužnosti da se u tome svjetlu obnovi izgradnju (formaciju) prezbitera, đakona, katehistâ i ostalih pastoralnih djelatnika, kroz veće uključivanje samih obitelji.«

Govoreći pred Svetim Ocem i sinodalnim ocima o aktualnom stanju katoličkih obitelji u BiH, spomenuo sam najprije da su i kod nas brak i obitelj izloženi modernim negativnim utjecajima sekularizma, hedonizma i relativizma, što rezultira, između ostalog, negativnim posljedicama i zabrinjavajućim padom nataliteta.

Zatim sam izvijestio da se u BiH, kao ni u jednoj europskoj zemlji, tijekom zadnjih 20-ak godina dramatično smanjio, skoro prepolovio, broj katoličkih brakova i obitelji, uslijed ratnih i poratnih duboko nehumanih, dobro pripremljenih, temeljito i sustavno provedenih akcija fizičkog iskorjenjivanja katoličkih zajednica – obiteljskih, župskih pa i biskupijskih!

Citirajući nekoliko rečenica iz dijela mogega interventa o dramatičnom prisilnom nestajanju katolika iz BiH vatikanski dnevnik *L'Osservatore Romano* (8. X. 2014.) stavio je BiH uz bok Siriji, Iraku, Izraelu, Nigeriji i Ukrajini, gdje je u tijeku iskorjenjivanje kršćana, osobito katolika.

Tu dramatičnu tvrdnju proteklih tjedana i mjeseci citirao je i veći broj medija u našoj zemlji. Smijemo li se nadati mi – katolici – uglavnom pripadnici istoga hrvatskog naroda – da se konačno i u ovoj zemlji ozbiljni mediji, ali ne samo oni, nego barem neki od tolikih ovdašnjih katoličkih intelektualaca, u duhu vlastite vjerodostojnosti pozabave etičkom prosudbom – i ovdje zacijelo dobro poznate – duboko nehumane nakane utjecajnih međunarodnih krugova i njihovih domaćih i inih pomagača da definitivno iskorijene katolike – Hrvate i druge – iz najvećeg dijela njihove vjekovne domovine Bosne i Hercegovine?

Zahvaljujem svima vama koji ste spremni dati svoj konstruktivni udio u obrani temeljnih vrijednosti braka i obitelji kao zajednice vjere, života i ljubavi u vašoj životnoj sredini, ali i drugdje, i koji ste, u duhu jasno izraženih stavova Izvanredne sinode biskupa, također spremni zatražiti od ovdašnjih političkih predstavnika da više poštuju i podržavaju prava obitelji i prava djece na sigurnu i dostojanstvenu budućnost.

Molim, zajedno s vama, za vas i za mnoge druge oko vas, obilje svjetla i snage Duha Svetoga!

DR. SC. SANDRA ŠVALJEK
Zamjenica gradonačelnika Grada Zagreba

Uzoriti gospodine nadbiskupe,
Vaša ekscelencijo, gospodine D'Errico,
Poštovani gospodine kardinale Puljiću,
Poštovani rektore, gospodine Borasu,
Poštovani dekane, profesore Matuliću,
preuzvišeni oci biskupi, svećenici, redovnici i redovnice, poštovane dame
i gospodo!

Zadovoljstvo mi je pozdraviti vas u ime Grada Zagreba na početku 55. Teološko-pastoralnog tjedna.

Taj tradicionalni znanstveni i pastoralni skup ima dvostruko značenje. S jedne strane pridonosi trajnoj izobrazbi i usavršavanju nositelja raznih službi i poslanja u Crkvi, otvara važne društvene teme i pokazuje osjećaj Crkve za aktualni trenutak u služenju pojedincu, obitelji i zajednici.

S druge strane, ta manifestacija već desetljećima predstavlja najveći godišnji susret svećenika, redovnika i redovnica, ali i laika iz Hrvatske, susjedne nam Bosne i Hercegovine te hrvatskog iseljništva. Zato vam u ime grada Zagreba želim poželjeti srdačnu dobrodošlicu u našu metropolu.

Mi u Gradu Zagrebu kao i vi, angažirani u župama, centrima, školama, ustanovama i općenito među potrebitima na terenu, pozvani smo na služenje. Pozvani smo našim sugrađanima učiniti život ljepšim, dostojanstvenijim i kvalitetnijim. Pozvani smo svakodnevno pokazivati ljudsko lice i međusobno biti više ljudi.

Uloga Crkve u našem društvu, ali i našem gradu, jest nezamjenjiva i mi je doživljavamo kao istinskog partnera, ne samo u realizaciji mnogobrojnih projekata nego općenito u funkcioniranju grada i svakodnevnom životu naših građana.

Na ovom Teološko-pastoralnom tjednu otvorit ćete mnogobrojna pitanja posvećena ulozi obitelji u suvremenom društvu – od pravnih i teoloških aspekata do demografskog urušavanja Hrvatske, koje poziva na ozbiljno i sustavno bavljenje državnih institucija tim pitanjem i traženje učinkovitog rješenja na tom području.

Hvala vam zbog toga!

Hvala vam na svemu što činite na dobrobit naših ljudi, što promišljate hrvatsku budućnost i što nam dajete poticaja da i u našem političkom djelovanju činimo više dobra.

Svima želim uspješan i plodonosan rad skupa, a onima koji su za ovu prigodu doputovali u našu metropolu, želim da pored radnog dijela na Teološko-pastoralnom tjednu, osjete i dio bogate ponude našeg Grada i uživaju u svakom trenutku.

Hvala vam lijepa!

STAŠA SKNEŽIĆ

Pomoćnik ministra znanosti, obrazovanja i sporta

Uzoriti gospodine kardinale!

Preuzvišeni biskupi, poštovani dekane Katoličkoga bogoslovnog fakulteta!

Poštovani predavači i uzvanici,

poštovane dame i gospodo!

Sve vas srdačno pozdravljam u svoje osobno ime te vam prenosim pozdrave ministra znanosti, obrazovanja i sporta prof. dr. sc. Vedrana Mornara.

Drago mi je da sam s vama na otvorenju ovoga jubilaranoga 55. Teološko-pastoralnog tjedna, koji će se baviti temama vezanim uz brak i obitelj u suvremenom društvu. Riječ je o važnim temama koje prožimaju život svakog pojedinca i cijele društvene zajednice i uvijek su korisni napori da se analizira, propituje i promišlja situacija u kojoj jesmo, a osobito kamo kao društvo želimo ići.

Hrvatska je odnedavno članica Europske unije i prihvatila je najvažnije europske pravne okvire. U isto vrijeme, Hrvatska ima i svoj snažan nacionalni identitet, građen tijekom stoljeća našega postojanja na ovome tlu. Na svima nama je zadaća da sve suvremene silnice koje se prelamaju preko obitelji nastojimo usmjeravati na njezinu dobrobit jer je obitelj najvažnije i najsigurnije mjesto za optimalan i cjelovit razvoj ljudskog bića.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, koje je zaduženo za odgojno-obrazovnu vertikalnu od predškolskog odgoja preko osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja do visokoškolskih i znanstvenih institucija, u potpori obitelji ima svoju važnu ulogu koju u različitim razdobljima i područjima obavlja s većim ili manjim uspjehom. Brak i obitelj su teme koje su dio mnogih nastavnih predmeta, nalaze se u sklopu Hrvatskog jezika i književnosti, jezika koji lijepo nazivamo materinskim jezikom, u sklopu Prirode i društva, Povijesti, u kojoj učimo kako je obitelj opstajala i ostajala povezana u teškim stoljećima naše povijesti, u nastavi Vjeronauka, Sociologije i Psihologije. Obrazovni

sustav također raznim školskim preventivnim programima nastoji dati potporu roditeljima u borbi protiv pošasti alkohola, droge i raznih oblika nasilja.

Svakako je uvijek potrebno još više poticati suradnju obitelji i obrazovnih institucija. Svjesni smo da se može i bolje i više te se nadamo da ćemo u budućnosti zajedno sa svim dionicima našega društvenog života u kojemu Katolička crkva ima važnu i nezaobilaznu ulogu napraviti pomake koji će pomoći da se razbije atmosfera straha i beznađa koja se često stvara u našem društvu.

Možda su nam nekad putovi i metode različiti, ali vjerujem da nam je cilj isti – pridonijeti što kvalitetnijem obrazovanju i odgoju naših mladih građana te očuvanju braka i obitelji kao sigurnih oaza za ljudsko biće izloženo proturječjima suvremenog društva.

U nadi da ćemo u budućnosti ostvariti još kvalitetniju suradnju te pridonijeti jačanju ozračja dijaloga, tolerancije i međusobnog poštovanja, svima vama želim uspješan rad i plodonosno sudjelovanje na ovome Teološko-pastoralnom tjednu.

PROF. DR. SC. TONČI MATULIĆ

Dekan Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Čast mi je i radost izraziti dobrodošlicu i uputiti srdačne pozdrave svim nazočnima, kao sestrama i braći u Kristu, ili kao dragim prijateljima, na otvaranju 55. Teološko-pastoralnoga tjedna u ime domaćina i organizatora, Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

KBF Sveučilišta u Zagrebu sve vas prijateljski dočekuje i izražava prema svima vama duboku zahvalnost i poštovanje. U ovom svečanom trenutku upućujem posebne riječi dobrodošlice i srdačnog pozdrava:

uzoritome gospodinu kardinalu Josipu Bozaniću, nadbiskupu i metropolitu zagrebačkome i velikome kancelaru Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu;

mons. Alessandru D'Erricu, apostolskome nunciju u Republici Hrvatskoj. Koristim priliku zamoliti Vas, preuzvišeni nuncije, da prenesete naše srdačne pozdrave i izraze dubokog poštovanja Svetome Ocu papi Franji.

Riječi dobrodošlice i srdačnog pozdrava upućujem:

mons. dr. Želimiru Puljiću, predsjedniku Hrvatske biskupske konferencije i nadbiskupu zadarskome;

uzoritome gospodinu kardinalu Vinku Puljiću, nadbiskupu i metropolitu vrhbosanskome i velikome kancelaru KBF-a Univerziteta u Sarajevu;

mons. dr. Franji Komarici, predsjedniku Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine i banjalučkome biskupu;

svim nazočnim hrvatskim nadbiskupima i biskupima Hrvatske biskupske konferencije (splitsko-makarskome mons. Marinu, riječkome mons. Ivanu, đakovačko-osječkome mons. Đuri i onome u miru mons. Marinu; hvarskome mons. Slobodanu, vojnome mons. Jurju, gospičko-senjskome mons. Mili, šibenskome mons. Anti, požeškome mons. Antunu, varaždinskome mons. Josipu, srijemskome mons. Đuri, križevačkome mons. Nikoli, sisačkome mons. Vladi, bjelovarsko-križevačkome mons. Vjekoslavu, dubrovačkome mons. Mati i porečko-pulskome mons. Draženu, novoimenovanome krčkom mons. Ivici i onome u miru mons. Valteru, te pomoćnim biskupima zagrebačkim mons. Valentinu, mons. Ivanu i mons. Miji);

svim nazočnim hrvatskim biskupima Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine.

svim nazočnima hrvatskim poglavarima i poglavaricama redovničkih zajednica.

Drago nam je da su i ove godine s nama predstavnici drugih kršćanskih zajednica. Izražavam dobrodošlicu i srdačno pozdravljam:

gospodina Tomu Magda i gospodina Željka Mraza iz Saveza baptističkih crkava u Republici Hrvatskoj;

gospodina Danijela Berkovića iz Evandeoske pentekostne crkve;

prof. dr. sc. Petera Kuzmiča, dekana Visokoga evandeoskog učilišta u Osijeku.

Dobrodošlicu i srdačan pozdrav upućujem također predsjedniku Mešihata islamske zajednice u Republici Hrvatskoj gospodinu muftiji doktoru Azizu efendiji Hasanoviću.

Počašćeni smo odazivom na otvaranje 55. Teološko-pastoralnog tjedna i dragih nam osoba iz svijeta znanosti i visokoga obrazovanja. Na poseban način izražavam dobrodošlicu i upućujem srdačan pozdrav:

profesoru doktoru Damiru Borasu, rektoru Sveučilišta u Zagrebu;

profesoru doktoru Željku Tanjiću, rektoru Hrvatskoga katoličkog sveučilišta;

profesoru doktoru Miljenku Šimpragi, prorektoru za inovacije i transfer tehnologija Sveučilišta u Zagrebu.

I ove smo godine počašćeni nazočnošću osoba iz svijeta politike, državne i lokalne uprave i samouprave. Među njima posebnu dobrodošlicu i srdačan pozdrav upućujem:

gospodinu Staši Skenžiću, pomoćniku ministra i izaslaniku ministra znanosti, obrazovanja i sporta prof. dr. sc. Vedrana Mornara;

gospođi doktorici znanosti Sandri Švaljek, zamjenici gradonačelnika koja obnaša dužnost gradonačelnice grada Zagreba sa suradnicima.

Među nama su i mnogi članovi crkvene i svjetovne akademske zajednice. Srdačan pozdrav upućujem svim prisutnim dekanima i profesorima drugih katoličkih bogoslovnih fakulteta i visokih teoloških škola u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Također srdačan pozdrav svim nazočnim dekanima, prodekanima i profesorima drugih fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

S nama su također i predstavnici sedme sile ili sredstava društvenog pripočavanja. Dok ih srdačno pozdravljam, preporučam se da objektivno izvijeste hrvatsku, podjednako crkvenu i svjetovnu, javnost o događanju ovogodišnjega Tjedna.

Iskrenu bratsku dobrodošlicu i srdačan pozdrav upućujem svoj braći svećenicima, dijecezanskim i redovničkim, a posebno cijenjenim župnicima i župnim vikarima. Teološko-pastoralni tjedan je ponajprije u službi vaše trajne teološko-pastoralne izobrazbe. Drago nam je i počašćeni smo da ste se i ove godine odazvali u velikom broju i došli izbliza i izdaleka, kako iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine tako i iz drugih europskih zemalja, u naš glavni grad Zagreb, dajući time svjedočanstvo našega zajedništva na putu traženja odgovora na izazove koje suvremeno društvo postavlja pred brak i obitelj.

Uz vas, draga braćo svećenici, srdačno pozdravljam sve nazočne časne sestre redovnice, kao i sve Kristove vjernike laike, a na poseban način sve nazočne vjeroučiteljice i vjeroučitelje.

Svi ste dobrodošli. Sve vas zajedno srdačno pozdravljam. Dok se preporučam u vašu dobrotu i razumijevanje, želim vam svima ugodno i korisno sudjelovanje u radu 55. Teološko-pastoralnog tjedna.

Ovogodišnji 55. Teološko-pastoralni tjedan u fokus svojih promišljanja stavio je *brak i obitelj*. Dakle, dvije ustanove koje su stare koliko i sam čovjek. To dokazuje da brak i obitelj nisu neki puki izvanjski dodatak čovjeku, kao nekakve prisilne i nametnute ustanove, kako neki danas govore o braku i obitelji, pozivajući se na individualne slobode, nego su brak i obitelj nužni i neizostavni uvjeti nastanaka, razvoja, rasta, sazrijevanja i djelovanja svake ljudske osobe. Pouka klasične mudrosti *quod natura docet, nemo tollere potest* više ne nailazi na opće slaganje i odobravanje, jer se polazi od uvjerenja da je upravo narav ili priroda izvor brutalnosti, nasilja i nesnošljivosti. Tako sve što je naravno, prirodno,

pa s punim pravom nazvano bogomdano, a u slučaju čovjeka kao slobodnog i razumskog bića bogomdanost je definirana kao *participatio legis aeternae in creatura rationali*, nailazi na žestiku kritiku, na otvoreno osporavanje i na odbacivanje, a sve to u ime oslobođenja pojedinca od mudrosti naravi ili prirode i, posljedično, u ime emancipacije pojedinca od svakog unaprijed danoga oblika međuljudskih odnosa. Ta nas radikalna kritika izvodi na brisani prostor proturječnosti suvremenih tendencija redefiniranja i, posljedično, podriivanja iskonskoga smisla i značenja braka i obitelji. Svemu tomu usprkos, *id quod est secundum rectam rationem* kaže nam da je najelementarniji, najosnovniji, najdobrohotniji i najnužniji oblik međuljudskih odnosa upravo odnos žene i muškarca, odnos koji tvori osnovu braka, zatim odnos žene i muškarca prema vlastitom potomstvu, a to je već odnos koji tvori osnovu obitelji, dakle složeniju zajednicu koja pretpostavlja ženu u službi majčinstva, muškarca u službi očinstva, oboje zajedno u službi roditeljstva te njihove djece u službi potomstva prema vlastitim roditeljima.

Nekoć se stalno ponavljalo da je to evidencija svih vremena. »Muško i žensko stvori ih!« (Post 1,27). »Nije dobro da čovjek bude sam! Načinit ću mu pomoć kao što je on« (Post 2,18). Čovjek, žena i muškarac, stvoren je na sliku Božju, dakle stvoren je Bogu sličan (usp. Post 1,26), u samome činu stvaranja stavljen je u odnos, štoviše, u suodnos koji je božanski dubok, koji je neizmjerljivo važan, koji je neshvatljivo dobrohotan, jer svi mi ovdje sabrani, ama baš svi, kao uostalom i svi ljudi svih vremena, svoje postojanje imaju zahvaliti upravo tom izvornom Božjem naumu, Božjem nacrtu da se božanska dubina čovječstva zadivljujuće očituje u ženskom i muškom elementu, kao izvornom preduvjetu najelementarnijeg i utoliko najnužnijeg međuljudskog odnosa i suodnosa između žene i muškarca koji su osposobljeni prenositi ljudski život, činjenica koja nije tek samo puka biološka reprodukcija nego sudjelovanje u samoj Božjoj stvarateljskoj ljubavi, te su zajedno sa sposobnošću prenošenja života obdareni neiskorjenjivim osjećajima roditeljstva prema vlastitoj djeci, kao što nas Bog u svome Sinu zamilova i prihvaća kao svoju ljubljenu djecu. Nikakva iznenađenja onda nema u oslovljavanju najdubljega odnosa Krista i Crkve zaručničkim kategorijama. Još manje iznenađenja ima u oslovljavanju našeg sinovskog odnosa prema Bogu u stvarnosti Božje obitelji – Crkve.

Imajući na umu te očevnosti koje je do jučer bilo suvišno obrazlagati, gurnuti smo danas u vrtlog proturječja koja su neposredni proizvod revolucionarne borbe protiv prirode ili naravi, protiv svake tradicije, protiv svakog autoriteta, protiv svake konvencije, protiv svake norme, protiv svakog identiteta, započete šezdesetih godina XX. stoljeća, a nastavljene nesmiljenom žestinom borbom protiv svake tzv. tradicionalne ustanove koja po sebi, tvrdi se,

simbolizira tradiciju, autoritet, konvenciju, normu i identitet. Štoviše, rušilački pohod nije se zaustavio samo na društveno izgrađene i povijesno uvjetovane ustanove, poput države, religije, sveučilišta, škole, nego se u ovo naše vrijeme protegnuo i na najelementarnije, za ne reći najprirodnije i najdobrohotnije ustanove braka i obitelji, dakle ustanove bez kojih nema rađanja i zajedno s time budućnosti društva, nema cjelovitog odgoja i time procvata ljudskog dostojanstva, nema ispravne socijalizacije i time zrele i odgovorne ljudske osobe, nema plodonosnog osjećaja ljubavi, suosjećanja, sigurnosti i povjerenja i time zdravih međuljudskih odnosa u društvu.

Da revolucija na kraju proždre vlastitu djecu poznato nam je već više od dvjesto godina. Naime, *recta ratio* nameće pitanje tko će u budućnosti provoditi duh i slovo revolucionarne borbe kad radikalno stavimo pod znak pitanja ustanove braka i obitelji? Jer ogromna većina, a zapravo svi podrivatelji izvornoga temelja braka kao zajednice žene i muškarca, i obitelji kao osnovne stanice društva, svoje postojanje duguju upravo braku i obitelji. Prema tomu, danas nije prijeko potrebno iznositi na vidjelo osnovne očevidnosti, nego mudro i razborito, s mjerom poštovanja i ljubavi, ukrstiti argumente sa suvremenim proturječjima koja mrcvare ustanove braka i obitelji i nagrizaju njihovu izvornost i autentičnost.

Da je brak zajednica žene i muškarca danas ne treba dokazivati, nego treba opovrgavati valjanost argumenata koji dokazuju da brak, sučelice svim očevidnostima i ljudskom iskustvu, može biti bilo kakva zajednica. Ono što može biti bilo kakva zajednica, najčešće nije nikakva zajednica, nego je tek jedan umišljaj, jedan privid, jedna varka i, dakako, jedna zamka koja ne obećava ni budućnost društva, ni procvat ljudskoga dostojanstva, ni ispravnu socijalizaciju djece, ni zdrave međuljudske odnose za izgradnju zdravog i obećavajućeg društva.

Komu su na srcu dobrobiti braka i obitelji, u čijoj dobrobiti su neposredno uključene dobrobiti pojedinca i društva, razumije da je tema 55. TPT-a, »Brak i obitelj u proturječju sa suvremenim društvom«, služba koja prelazi strogo zacrtane pastoralne granice. Ta tema je u službi hrvatskoga društva, štoviše, njegove priželjkivane obnove. Ta tema je u službi i hrvatske države, njezine budućnosti i opstanka. No, ona je još prije toga u službi čovjeka, žene i muškarca podjednako, pristupajući mu s dužnim poštovanjem i prijateljskim osjećajima za njegovu cjelovitu dobrobit i prosperitet. To je služba nemjerljivo ljudskom dostojanstvu koje zahtijeva apsolutnu moralnu bezuvjetnost u svakom političkom, socijalnom i pravnom odlučivanju i djelovanju koji zadiru u najosnovnije i najvitalnije aspekte ljudskoga života.

Na kraju, ne smijemo zanemariti ni nekoliko crkvenih i društvenih činjenica koje stvaraju jedinstveno ozračje ovogodišnjoj temi 55. TPT-a.

U tom smislu najprije treba spomenuti da se ovogodišnji 55. TPT održava između dvaju zasjedanja Sinode biskupa u Vatikanu. I to Treće izvanredne sinode biskupa, održane od 6. do 18. listopada prošle, 2014. godine, s temom »Pastoralni izazovi o obitelji u kontekstu evangelizacije«, te Četrnaeste redovite sinode biskupa, koja će se održati u listopadu ove, 2015. godine s temom »Poziv i poslanje obitelji u Crkvi i suvremenom svijetu«. Vrijedna je također spomena poruka biskupa Hrvatske biskupske konferencije *Muško i žensko stvori ih* od 15. listopada 2014. godine.

Treba zatim spomenuti *Rješenje* Ustavnog suda Republike Hrvatske od 12. siječnja 2015. godine u kojemu »se privremeno obustavlja izvršenje svih pojedinačnih akata i radnji koje se poduzimaju na osnovi Obiteljskog zakona« koji je stupio na snagu 1. rujna 2014. godine (*Narodne novine*, br. 75/2014.) te se »do donošenja konačne odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske [...] primjenjuje Obiteljski zakon« iz 2003. godine (*Narodne novine*, br. 116/2003., 17/2004., 136/2004., 107/2007., 57/2011., 61/2011. i 25/2013.). Uz to je svakako vrijedno spomenuti i referendum o definiciji braka kao zajednice žene i muškarca da postane ustavna odredba, a što je na referendumu održanom 1. prosinca 2013. godine i potvrđeno.

Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu, svjestan svoje odgovornosti u Crkvi i u društvu, rado je prihvatio temu ovogodišnjeg 55. TPT-a o braku i obitelji. Uvjereni smo da će nas predavači i sudionici rasprava prosvijetliti i obogatiti novim spoznajama i nadahnućima za pastoralno djelovanje i društveni angažman.

S tim uvjerenjem proglašavam 55. Teološko-pastoralni tjedan otvorenim!

BRZOJAV SUDIONIKÂ 55. TEOLOŠKO-PASTORALNOGA TJEDNA
SVETOMU OCU FRANJI

Sveti Oče,

Sabrani pod milosnim vodstvom Velikoga Svećenika Isusa Krista, mi hrvatski biskupi, prezbiteri, đakoni, redovnici i redovnice te vjernici laici iz Republike Hrvatske, Bosne i Hercegovine, kao i iz drugih krajeva Europe, započinjemo 55. Teološko-pastoralni tjedan što ga u Zagrebu, od 27. do 29. siječnja 2015. godine organizira Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu na temu »Brak i obitelj u proturječju sa suvremenim društvom«.

Crkva je svjesna da su brak i obitelj veoma dragocjena dobra čovječanstva. Drugi vatikanski koncil obitelj naziva »školom bogatije čovječnosti« (*Gaudium et spes*, 52) za kojom se osjeća snažna potreba. Obitelj je za Crkvu posebno dragocjena. Crkva je svjesna da je dobro društva kao i njezino vlastito dobro usko povezano s dobrom obitelji. Crkva stoga želi pružiti pomoć i onima koji već žive vrjednote braka i obitelji i nastoje taj svoj poziv i poslanje vjerno živjeti u svakodnevici unatoč brojnim teškoćama, kao i drugima koji su opterećeni nesigurnošću, neznanjem i tjeskobom glede svojega bračnog i obiteljskog života. Crkva duboko vjeruje da ima što poručiti današnjim obiteljima. Zato im želi biti bliza.

Znak velike zauzetosti Crkve za brak i obitelj jest i održavanje Treće izvanredne opće biskupske sinode »Pastoralni izazovi vezani uz obitelj u kontekstu evangelizacije« (5. – 19. listopada 2014.). Iz te svijesti zauzetosti i brige za suvremenu obitelj, na što nas pozivate, izlagači će na ovom teološko-pastoralnom skupu nastojati pokrenuti raspravu o pozivu i poslanju obitelji u Crkvi i u društvu, o problemima braka i obiteljskog života, o odgoju djece te o ulozi obitelji u poslanju Crkve. Tako će u trodnevnom zajedništvu Teološko-pastoralnog tjedna više od šest stotina svećenika, teologa i pastoralnih poslenika razmišljati o pitanjima suvremenog braka i obitelji.

Sveti Oče, dok okupljeni na ovom znanstveno-pastoralnom skupu nastojimo zajedno promišljati o mjestu, pozivu i poslanju braka i obitelji, molimo Vaš apostolski blagoslov za naše napore na tom području. A mi, u svoje molitve uključujemo Vas, kao i čitavu Crkvu. Neka Vam ove naše riječi budu izraz iskrene i zahvalne ljubavi Crkve u hrvatskom narodu, koji Vam i ovom prigodom izražava svoju vjernost.

U Zagrebu 27. siječnja 2015. godine.

† kardinal Josip Bozanić,
nadbiskup zagrebački i metropolit,
veliki kancelar Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu

Vatikan, 31. siječnja 2015.

Gospodine Kardinale,

cijenjenim pismom od 27. siječnja o.g., obavijestili ste Njegovu Svetost o održavanju 55. Teološko-pastoralnog tjedna na temu „*Brak i obitelj u proturječju sa suvremenim društvom*“, u organizaciji Katoličkog Bogoslovnog Fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

Ovaj je tradicionalni susret osoba uključenih u pastoralne aktivnosti, ali i svih zainteresiranih, na tragu želje Petrovog Nasljednika kada naglašava kako „naše slušanje i naše razmišljanje o obitelji, zavoljeno Kristovim pogledom, postaju providnosnom prilikom kojom se može, po primjeru sv. Franje, obnoviti Crkvu i društvo općenito.“ (Papa Franjo, *Govor*, Molitveno bdjenje u pripravi za Sinodu o obitelji). Ipak, najveća je odgovornost na onima koji su pastiri Crkve te kao takvi moraju biti i jasan primjer svojoj braći. Zato je potrebno da svakom zalaganju onih koji imaju brigu za duše vjernika, prethodi prvotno kontemplacija, kako bi bili vjerodostojni.

Zahvaljujući Vam na iskrenim osjećajima ljubavi i odanosti koje ste Mu iskazali u ime Crkve u hrvatskom narodu, Vrhovni Svećenik, dok moli zagovor Blažene Djevice Marije, kao i hrvatskih svetaca i blaženika, od srca udjeljuje Apostolski blagoslov Vama Uzoriti, biskupima, svećenicima, posvećenim osobama, organizatorima i podupirateljima ove vrijedne inicijative te ostalim vjernicima koji su sudjelovali na skupu.

Koristim ovu prigodu da Vas bratski najsrdačnije pozdravim.

U Kristu Isusu odani,

✠ Pietro Kardinal Parolin
Državni tajnik Njegove Svetosti

Uzoriti gospodin
Kardinal Josip BOZANIĆ
Nadbiskup metropolit zagrebački
ZAGREB